

استعاره در مدیریت

نظریه و روش

مجموعه گفتمان‌شناسی لوگوس

زیر نظر

سید علی اصغر سلطانی و مجید خسروی نیک

۱. گفتمان، هویت و مشروعیت: خود و دیگری در بازنمایی‌های برنامه‌هسته‌ای ایران. مجید خسروی نیک، ترجمه نیلوفر آقاابراهیمی
۲. گفتمان و مدیریت. گرلینده موتز، ترجمه روح‌اله عطایی
۳. راهنمای گفتمان‌شناسی انتقادی: ۱. رویکردها. گروه مترجمان
۴. راهنمای گفتمان‌شناسی انتقادی: ۲. روش‌های تحلیل. گروه مترجمان
۵. راهنمای گفتمان‌شناسی انتقادی: ۳. بینارشتگی. گروه مترجمان
۶. راهنمای گفتمان‌شناسی انتقادی: ۴. طبقات اجتماعی و قدرت. گروه مترجمان
۷. راهنمای گفتمان‌شناسی انتقادی: ۵. حوزه‌ها و رسانه‌ها. گروه مترجمان
۸. تحلیل گفتمانی تاریخ: گفتمان جنگ و تدبیر در تاریخ میانه ایران. فاطمه رستمی
۹. رتوریک سیاسی در ایران: سازوکارهای اقناع در گفتمان مجلس شورای اسلامی. تینا چهارسوقی امین
۱۰. تحلیل انتقادی استعاره: رویکردی شناختی-پیکره‌ای. جانانان چارتریس بلک، ترجمه یکتا پناه‌پور
۱۱. تحلیل گفتمان دینی: مبانی نظری. حسن بشیر
۱۲. زبان هراس: تزریق تهدید در گفتمان عمومی. پیوتر کپ، ترجمه علی بصارتی.
۱۳. استعاره در مدیریت: نظریه و روش. میخال خمیلنتسکی و لوکاش سولکوفسکی. ترجمه روح‌اله عطایی

Metaphors in Management: Blend of Theory and Practice

Michał Chmielecki, Łukasz Sułkowski

Peter Lang GmbH 2016

Persian translation published by

© Logos Publications 2019

استعاره در مدیریت

نظریه و روش

میخال ځمیلنتسکی

لوکاش سولکوفسکی

ترجمه

روح‌اله عطایی

سرشناسه	Chmielecki, Michał
عنوان و نام پدیدآور	استعاره در مدیریت: نظریه و روش / میخال خمیلنتسکی، لوکاش سولکوفسکی؛ ترجمه روح اله عطایی؛ ویراستار سیدعلی اصغر سلطانی.
مشخصات نشر	قم: لوگوس، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۲۶۶ ص
فروست	مجموعه گفتمان شناسی لوگوس / زیر نظر سیدعلی اصغر سلطانی و مجید خسروی نیک.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۲۸۸-۱۸-۷
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	عنوان اصلی: Metaphors in management : blend of theory and practice.
موضوع	مدیریت Management
موضوع	استعاره Metaphor
موضوع	جامعه شناسی سازمانی Organizational sociology
شناسنامه افزوده	سولکوفسکی، لوکاش، ۱۹۷۲ - م. ۱۹۷۲ - Sulkowski, Lukasz, 1972.
شناسنامه افزوده	عطایی، روح اله، ۱۳۶۲ - مترجم
شناسنامه افزوده	سلطانی، سیدعلی اصغر، ۱۳۴۷ -
شناسنامه افزوده	خسروی نیک، مجید، KhosraviNik, Majid
شناسنامه افزوده	وجدانی، مهدی ویراستار
رده بندی کنگره	HD۳۱/۲
رده بندی دیویی	۶۵۸/۴۰۰۱۴
شماره کتاب شناسی ملی	۵۸۶۱۱۰۳

استعاره در مدیریت: نظریه و روش

ترجمه روح اله عطایی

ویراستار مهدی وجدانی
طراح جلد حسین راست منش
چاپ اول ۱۳۹۸
شمارگان ۵۰۰
شابک ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۸۸-۱۸-۷
قیمت ۴۵۰۰۰ تومان

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً یا جزئاً، به هر شکل اعم از چاپ، فتوکپی، اسکن، صوت، تصویر یا انتشار الکترونیک بدون اجازه مکتوب از نشر لوگوس ممنوع است.

ایمیل: info@irlogos.com

تماس با مرکز پخش: ۰۹۰۲ ۱۵۴ ۰۰۴۲

فروشگاه برخط لوگوس: www.irlogos.com

فهرست

یادداشت مترجم	۱
بخش اول: جنبه‌های نظری کاربرد استعاره در مدیریت	۵
مقدمه	۵
۱. ماهیت استعاره‌ها	۷
۲. نوع‌شناسی شناختی استعاره‌ها	۱۳
۳. زبان‌شناسی شناختی و استعاره مفهومی	۱۴
۴. دیدگاه برساخت‌گرایی اجتماعی	۱۸
۵. آیا استعاره جهانی است؟	۲۲
۶. نقدی بر نظریه استعاره مفهومی	۳۸
۷. استعاره در نظریه‌های مدیریت و سازمان	۴۰
۸. استعاره و ارتباطات در محیط‌های سازمانی	۴۸
۱.۸ نظریه جامعه‌شناختی / روان‌شناختی	۵۲
۲.۸ نظریه سایبرنتیک	۵۳
۳.۸ نظریه رتوریک (بلاغی)	۵۴
۴.۸ نظریه نشانه‌شناختی	۵۵
۵.۸ نظریه اجتماعی / فرهنگی	۵۶
۶.۸ نظریه انتقادی	۵۹
۷.۸ نظریه پدیدارشناختی	۶۰
بخش دوم: کاربرد عملی استعاره‌ها در مدیریت	۶۵
۱. کاربرد استعاره در گفتمان اقتصادی	۶۵
۲. کاربرد استعاره در سازمان‌ها	۷۱

۳ . کاربرد استعاره در فرهنگ سازمانی	۸۹
۴ . کاربرد استعاره در مدیریت راهبردی	۱۱۲
۵ . کاربرد استعاره در تعارض سازمانی	۱۲۰
۶ . کاربرد استعاره در اشتراک دانش	۱۳۴
۷ . کاربرد استعاره در مذاکرات	۱۴۶
۸ . کاربرد استعاره در مشاوره مدیریتی	۱۶۰
۹ . کاربرد استعاره در ایجاد خلاقیت و حل مسائل	۱۶۹
۱۰ . کاربرد استعاره در تحولات سازمانی و نوآوری	۱۷۸
۱۱ . کاربرد استعاره در مربیگری اجرایی	۱۸۲
۱۲ . کاربرد استعاره در کارآفرینی	۱۸۸
۱۳ . خلاصه	۱۹۸
منابع	۱۹۹
واژه‌نامه انگلیسی به فارسی	۲۳۷
نمایه	۲۴۵

یادداشت مترجم

شاید اگر دو دهه قبل دانشجویان رشته مدیریت نام جرج لیکاف را در یک کتاب رشته مدیریت و مطالعات سازمانی می دیدند از خود می پرسیدند لیکاف کیست؟ و همین طور اگر دانشجویان زبان شناسی با نام گرت مورگان در کتابی که در حوزه استعاره ها و مطالعات زبان شناسی شناختی نوشته شده است مواجه می شدند از خود می پرسیدند نام مورگان اینجا چه می کند؟ اما امروزه می توان اسامی اندیشمندان حوزه مدیریت و زبان شناسی را در کتابی واحد یافت و دلیلش چیزی نیست جز چرخش زبانی و زبان شناختی که اکثر رشته های علوم انسانی از جمله رشته مدیریت با آن روبه رو بوده اند. این یعنی اینکه به مدیریت و مطالعات سازمانی از دریچه زبان شناسی و تحلیل گفتمان بنگریم؛ حوزه ای که شاید در میان

مجامع علمی رشته مدیریت و مطالعات سازمانی در ایران کمتر شناخته شده باشد. نگاه زبان شناختی و تحلیل گفتمانی به رشته مدیریت و زیرمجموعه های آن باعث شکل گیری علوم جدیدی مانند تحلیل گفتمان سازمانی و تحلیل استعاره های سازمانی شده است. موضوع کتاب حاضر یعنی کاربرد استعاره ها در مدیریت و سازمان نیز جزو حوزه های مطالعاتی بکری برشمرده می شود که در ایران کمتر به آن پرداخته شده است. پیش از این، موضوع استعاره در رشته مدیریت و تجزیه و تحلیل سازمان به کتاب ارزشمند اندیشمند حوزه رفتار سازمانی گرت مورگان با عنوان *Images of Organization* یا استعاره های سازمانی (با عنوان سیمای سازمان: مروری بر اثر ارزشمند گرت مورگان درباره سازمان و استعاره های آن) محدود می شد؛ اما با توسعه نظریه های زبان شناسی شناختی و استعاره مفهومی جرج لیکاف، رانلد لانگاکر و مارک جانسون کتاب های فراوانی در سرتاسر دنیا با موضوع استعاره، مدیریت و سازمان و رابطه آنها نگاشته شدند. متأسفانه ترجمه آثار حوزه بینارشته ای تحلیل گفتمان سازمانی به زبان فارسی پیشرفت چندانی در ایران نداشته است و همین امر یکی از دلایل اصلی مترجم برای انتخاب اثر حاضر بوده است. این اثر با عنوان انگلیسی *Metaphors in Management – Blend of Theory and Practice* از میان مجموعه ای با نام *افق های نو در علم مدیریت* از انتشارات Peter Lang انتخاب شده است که یکی از پیش گامان تألیف کتاب های متنوع در حوزه علوم انسانی و به خصوص علم مدیریت جدید است. مؤلفان کتاب حاضر دو اندیشمند لهستانی با نام های *میخال خمیلنتسکی* و *لوکاش سولکوفسکی* هستند که با سمت پژوهشگر و استاد در دانشگاه های کلارک (Clark) آمریکا و ووچ (Łódź) لهستان مشغول فعالیت هستند. نکته جالب در کتاب این دو اندیشمند نگاه بینارشته ای آنها به موضوع مدیریت و تحلیل استعاره است. آنها با پرداختن به

موضوعات مدیریتی و سازمانی از دریچهٔ زبان‌شناسی پنجرهٔ جدیدی را با عنوان تحلیل استعاره و تحلیل گفتمان سازمانی به روی خوانندگان باز می‌کنند. از نقاط قوت این کتاب پرداختن به جنبه‌های نظری و کاربرد عملی استعاره در علم مدیریت و رفتار سازمانی است و آوردن مثال‌های متنوع بر جذابیت آن افزوده است. بحث دیگری که در این کتاب شلیسته تأمل است ایجاد پیوند صحیح اندیشه‌های اندیشمندان حوزه‌های فلسفه، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، مردم‌شناسی، زبان‌شناسی، مدیریت و رفتار سازمانی است و شاید استادان و دانشجویان رشتهٔ مدیریت در ایران برای اولین بار باشد که با فهرست بلندی از نام‌های اندیشمندان مختلف از نقاط مختلف دنیا و به زبان‌های مختلف در حوزه‌های بینارشته‌ای زبان‌شناسی و مدیریت و همچنین تحلیل گفتمان و مطالعات سازمانی مواجه می‌شوند. در مجموع، کتاب حاضر از یک سو به یافته‌های حوزه مدیریت و مطالعات سازمانی و از سوی دیگر به زبان‌شناسی شناختی و نظریهٔ استعارهٔ مفهومی نظر دارد از این رو چارچوب‌های نظری بکری به علاقه‌مندان حوزه‌های بینارشته‌ای معرفی می‌کند. امیدوارم ترجمهٔ کتاب حاضر که حاصل علاقه‌مندی‌ام به این حوزه است بتواند افق جدیدی را پیش روی خوانندگان عزیز اعم از استادان و دانشجویان رشته‌های مدیریت و زبان‌شناسی باز کند. در پایان از تلاش‌های دکتر سلطانی مدیر محترم نشر لوگوس کمال تشکر و قدردانی را دارم، زیرا ایشان در انتشارات وزین لوگوس به موضوعاتی بها می‌دهند که کمتر کسی در ایران سراغ آنها می‌رود؛ از آنجاکه در دنیای امروزی مطالعات بینارشته‌ای با استقبال فراوانی مواجه شده است، امیدوارم ترجمهٔ اثر حاضر و دیگر آثار حوزهٔ تحلیل گفتمان سازمانی و تحلیل انتقادی استعاره که انجام داده‌ام، بتواند به پژوهشگران و دانشجویان در انتخاب موضوعات پژوهشی جدید در حوزه‌های مختلف کمک کند. پایان ترجمهٔ این کتاب مصادف با

۴ / استعاره در مدیریت

آمدن دخترم *سِلْمَا* به خانوادهٔ ما شد، بنابراین بر خود واجب می‌دانم از زحمات همسر و صبوری‌های پسر کمال سپاس را داشته باشم.

روح‌اله عطایی

۱۰ شهریور ۱۳۹۸